

Kirjailijan ylistämää Hiidenmaan hiekkarantojen tyhjyyden kauneutta.

Rauhan ja kauneuden tyyssija on ulottuvillasi - HIIDENMAA

27.1.2025 6.00

Hiiumaa. Hiidenmaa. Miten houkutteleva ja salaperäinen nimi saarelle, joka on niin lähellä, mutta kuitenkin niin etäinen ja tuntematon.

Teksti: SAKARI KARTTUNEN

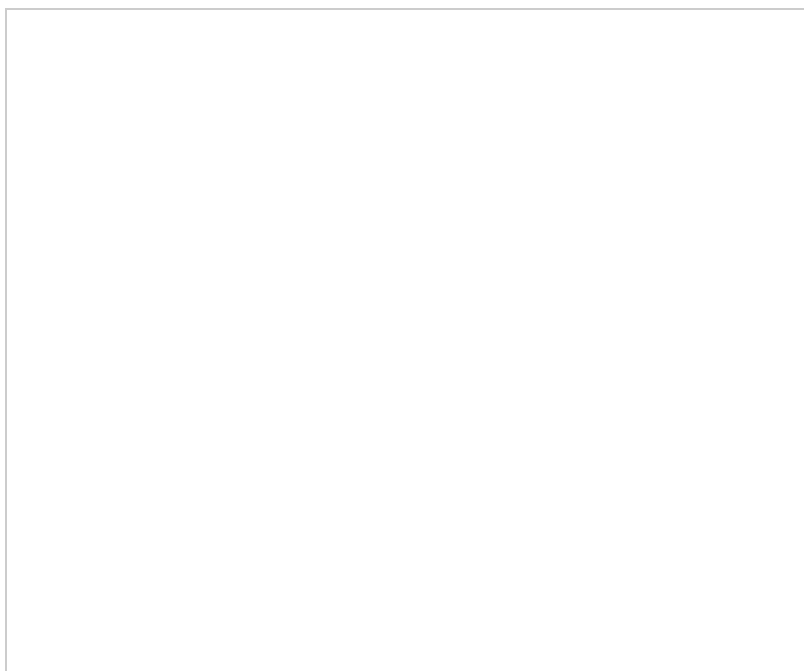
Kuvat: SAKARI KARTTUNEN ja HIIUMAA TOURISTINFORMATION CENTRE

Virolainen kirjailija **Hannes Sarv** on ylistänyt Hiidenmaan rantojen lumoa ja vedellistä kaikkeutta sanomalla, että saari on niitä varten, "joilla on enemmän aikaa ja halua kohdata tyhjyyden sietämätön kauneus". Siellä ollaan kaukana taajamien tungoksesta, etäällä etelän ylikansoitetuista lomarannoista.

Itse kuulun niihin lukuisiin suomalaisiin, joilla menojalan vipatus kerta toisensa jälkeen johtaa Saarenmaalle. Kun kerran menin sinne poiketen Hiidenmaan kautta, olin myyty mies. Saman on kokenut moni muukin, sillä viime vuonna siellä vieraili jo noin 15.000 suomalaista eli lähes puolet kaikista ulkomaisista matkailijoista. Vaikka määrät olisivatkin nousussa, niin rannoilla aistittava "tyhjyyden sietämätön kauneus" säilyy; saarella ei ole yhtään kylpylää, kasinosta puhumattakaan.

- **Saaremmen** on niin pieni, että meillä ei ole tilaa suurille hotelleille tai kylpylöille, sanoo **Mari Orgusaar** Hiidenmaan matkailun tiedotuskeskuksesta. Mutta pienen varauksen hän kuitenkin antaa:

- Tietysti meillä voisi olla yksi korkeatasoinen kylpylähotelli...

Loputtomilta vaikuttavat, puhtaat, aurinkoiset ja kirkasvetiset hiekkarannat ovat olennaisinta Hiidenmaata. Toinen erityispiirre saaren luonnossa on sen vehreys ja viljavuus Saarenmaahan verrattuna. Niinpä se on aina ollut kulttuuriväen suosiossa; vakituksia kesävieraita olivat mm. kirjailijat **Aino Kallas** ja **Jaan Kross**.

Ungrun kreivi ryösti alukset, tappoi merimiehet ja kätki saaliin

Pienuudesta huolimatta Hiidenmaa on täynnä mitä erilaisimpia tutustumiskohteita. Poimin niiden joukosta omakohtaisia mieltymyksiäni ja täydennän listaa Marin antamalla vinkeillä.

Historiallisesti merkittävin on Köpun majakka . Se on 1500-luvulta ja samalla maailman kolmanneksi vanhin yhtäjaksoisesti toiminut *tule torn*. Jyhkeän rakennuksen huipulta välkehtivä valo loistaa 35 meripenikulman eli 65 kilometrin päähän. Arkkitehtuuriltaan merkittäviä kirkkoja ovat Pyhalepa 1200-luvulta ja metsän siimekseen kätkeyty Kassarin kappeli 1600-luvulta. Sen erikoisuutena ovat hautausmaan kiviristi.

Viroa vuosisadat hallinneiden saksalaisten hirmuvallasta ja maaorjuudesta muistuttaa Suuremõisan kartano. Sen isäntä oli Ungrun kreivi, pahamaineinen rantarosvo. Hän asetti laivoille vääriä merkkitulua, ryösti haaksirikoutuneet alukset, tappoi merimiehet ja kätki saaliin. Seurauksena oli karkotus Siperiaan. Kustaa Vaasa sentään tapatti kaikki Jurmon asukkaat ja poltatti saaren rangaistuksena vastaavasta toiminnasta.

Merenkulku oli kautta vuosisatojen Hiidenmaan tärkein elinkeino. Merihistoriaa harrastaville Sörun satama on todellinen pyhiinvaelluskohde. Siellä lepää Alar, yksi suurimmista (36 x7 m) Itämeren seilanneista moottoripurjelaivoista. Sen vieressä on Suomessa rakennettu kahvelikuunari Iris.

Toinen taloudellisesti merkittävä tekijä oli verkatehtaan perustaminen Kärđlaan vuonna 1829. Sen johtajien asunto on nyt Hiidenmaan museo. Pysyvä näyttely esittelee Kärđlaa ja tehtaan kehityshistoriaa, esillä on myös työläisasunto.

Täällä voi keskittyä harvinaiseen harrastukseen eli pullopostin etsintään.

Sotahistoriallinen matkailu on nostamassa suosiotaan. Saari oli neuvosto aikaan ulkopuolisilta suljettu, militarisoitu alue. Vuonna 2007 avattu sotahistoriallinen museo keskittyy I ja II maailmansotaan ja järjestää opastettuja retkiä.

Asukaslukuun suhteutettuna - asukkaita on 10 500 - Hiidenmaa voisi kilpailla tapahtumien määrän maailmanmestaruudesta. Paikallisille ja matkailijoille on toukokuusta elokuun loppuun tarjolla 30 erilaista festivaalia, kansanjuhlaa, konserttia ja kilpailua. Löytyy museopäivää, lastenfestivaalia, juhannusjuhlaa, taide- ja käsityönäyttelyä, antiikkimessua, maratonia, lentopalloturnausta, jazzia, kamarimusiikkia, maailmanmusiikkia, kalapeijaisia, ratsastuspäivää ja kahvittelupäivää.

Luonnonystävä voi suunnistaa lintujensuojelualueelle ja rannalla kulkija voi keskittyä harvinaiseen harrastukseen eli pullopostin, *pudelipost*, etsintään.

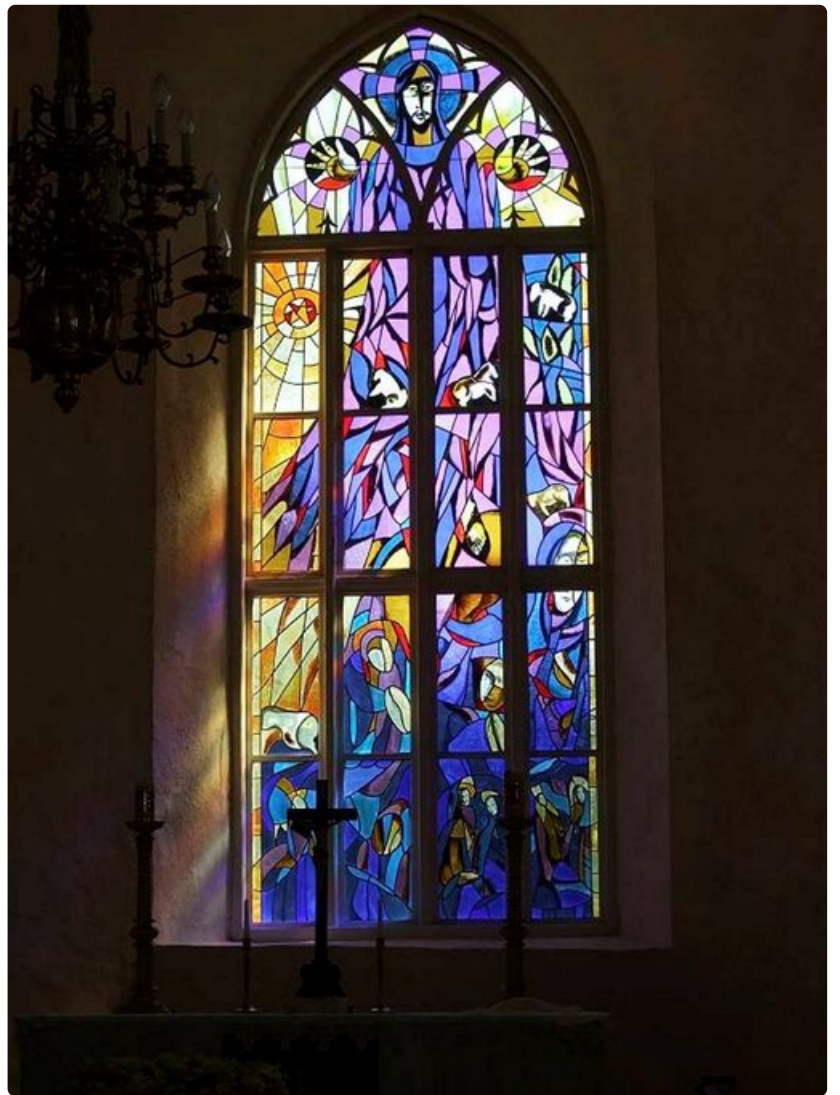
- Valtimme on se, että meillä on jokaiselle jotakin, niin ryhmille, perheille, lapsille kuin yksittäisillekin matkailijoille. Majoitusta tarjoavat viisi hotellia, viisi hostellia, 12 vierastaloa, yhdeksän lomakylää, 27 lomakotia, viisi B&B:tä ja kolme apartementtoa. Vuodepaikkoja on yhteensä 1 500.

Ravintolat käyttävät annoksissaan paikallisia raaka-aineita, Mari painottaa. Tuore kala ja lammas ovat keskeisessä asemassa. Hiidenmaalle matkataan omalla autolla tai bussilla. Moni nauttii Viron tasaisesta maastosta ja tekee matkaa pyöräillen. Laivayhteys saareen on sekä mantereelta että Saarenmaalta. Useimmilla tapahtumilla on oma nettisivunsa. Yleisinfo aukeaa kohteesta

www.hiiumaa.ee

Köpun majakka on maailman kolmanneksi vanhin yhtäjaksoisesti toiminut tule torn.

Pyhälepän 1200-luvulla rakennetun kirkon uusitut ikkunat kertovat Hiidenmaan kauneudesta.

Metsän kätköstä löytyy tämä 1600-luvulta peräisin oleva Kassarin kappeli. Hautausmaan erikoisuus on kiviristit.